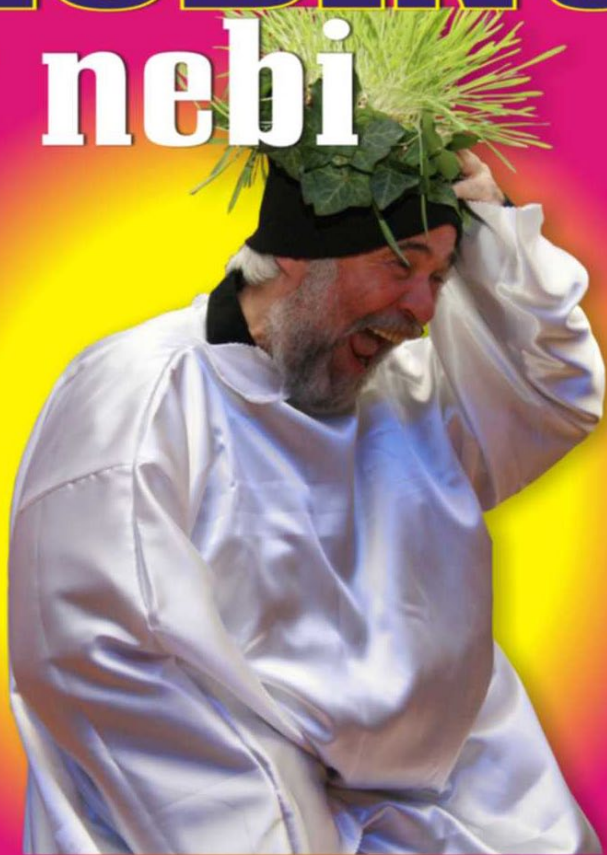

Miroslav Sehnal / Břetislav Uhlář

HODINU v nebi

(Ne)skutečné šupy s andělskými hňupy

Miroslav Sehnal / Břetislav Uhlář

HODINU v nebi

(Ne)skutečné šupy s andělskými hňupy

2014

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být přenášena nebo reprodukována bez předchozího písemného souhlasu držitele práv.

Miroslav Sehnal / Břetislav Uhlář

HODINU V NEBI

(Ne)skutečné šupy s andělskými hňupy

Ilustrace © Dana Hrudníková

Vydal Dušan Žárský – ŽÁR, www.zar.cz

Vydání druhé, v elektronické podobě a v ŽÁR první
v roce 2014

ISBN: 978-80-86725-35-2

HODINU V NEBI

Jelo se mi docela dobře, silnice byla prohrnutá, po obou stranách ji lemovaly vysoké hradby natlačeného sněhu. Opisovala zvlněnou krajinu, podobala se kasematům středověkého hradu, korytu vyschlé řeky se zbytky husté břčky na dně. Nebylo vidět do stran, vysoko nahrnutý sníh vyvolával klaustrofobii, člověk snadno propadal fatální představě zmaru, přímé cestě na hřbitov. Existujeme, protože musíme, uctíváme početí jako posvátný zázrak, lpíme na životě, jehož smysl nechápeme. Stavíme, boříme, plodíme i zabíjíme, vše s chutí, samozřejmostí a arogancí. Píšeme zákony a obcházíme spravedlnost, spolehlivě slepou jako Bůh, který nás stvořil k obrazu svému, takže si o něm nemyslíme nic lichotivého. Jsme kusy masa v solární troubě značky Země. Dusíme se ve vlastní šťávě, kořeníme penězi, kariérou, slávou a mocí v naději, že se upečeme v něco vznešeného, zasluhujícího nesmrtelnost. Cílem je cesta, jistotou smrt. Život je totéž, co umírání. Hrozné! Můžeme o tom diskutovat, můžeme s tím i nesouhlasit, ale to je tak všechno,

co s tím můžeme udělat. Járové Cimrmanové, Bludní Holanďané, jízliví vtipálci s chabým smyslem pro humor. V kosmu družice, na kopcích antény. Podél silnic dopravní značky a v autech navigace. Cesta je komfortní cíl.

Jel jsem do Oder, bezvýznamného městečka v nitru Moravské brány. Tísnilo se nenápadně v úžlabině mezi jesenickými vrchy, obtékanými plytkou kamenitou říčkou. Poznával jsem domy s šedivými fasádami i nevelké, svažující se náměstí s morovým sloupem, radnicí a zanedbaným hotelem Max. Tady se vdávala Helena. Na sedlové střeše se vrstvil sníh, obrovský val trčel na jejím okraji a prohýbal rezivělý okap, z něhož visely tlusté dlouhé rampouchy. Brzy povolí, uvolní lavinu sněhu a ledu, která z výšky zasype chodník. Lidé tudy lhostejně procházeli, jen občas, aniž by se zastavili nebo uhnuli stranou, zvedli ke střeše oči.

„Katastrofa!“ říkali si rozhořčeně. „Tohle určitě zláme někomu vaz!“ Pokračovali v cestě, jako by se jich to netýkalo, přesvědčení, že projdou. Jen starší žena zůstala stát, s hrůzou v očích hleděla vzhůru.

„Proboha, proč se s tím nic nedělá?“ stěžovala si

kolemjdoucím lidem. „Vždyť to někoho zabije!“ Couvala se zakloněnou hlavou až k okraji chodníku, na zledovatělém obrubníku jí uklouzla noha, zavravorala a plácla sebou do špinavé břečky. Z ruky jí vylétla kabelka, dopadla obloukem na mřížku kanálu.

„Sakra, babko, kam čumíš?!“ zařval na ni řidič z okýnka stříbrného fordu. „Málem jsem tě přejel!“ Poklepal si na čelo a kroutil nechápavě hlavou.

Žena se odrážela rukama, klouzala po zadku zpátky na chodník. Seděla teď přímo pod přemisem z rampouchů a zledovatělého sněhu, bolest v kotníku jí vehnala do očí slzy. Sténala a prosila o pomoc.

Od morového sloupu ji pozoroval mladík v upnuté bundě, ve vteřině se rozhodl, stáhl si na oči pletenou čepici a vyrazil. Klouzal po tvrdém sněhu, jako kdyby bruslil, nad kanálem se shýbl pro kabelku, popadl ji a prchal dál.

Žena překvapeně zalapala po dechu, na okamžik necítila bolest.

„Zloděj!“ ječela. „Chyťte ho!“

Od radnice se blížil hladce oholený elegant, slyšel křičet ženu a viděl utíkajícího mladíka, nezadržel ho, jen se za ním ohlédl. S rukama v kapsách došel ke

stařeně, chvíli rozmrzele váhal, nakonec jí pomohl vstát.

„Je vám něco?“ zeptal se otráveně.

„Ukradl mi kabelku!“ ukázala směrem, kde mladík zahnul do postranní uličky.

„Co noha?“ zajímal se muž. „Můžete se postavit?“

„Čert vem nohu!“ vrískala. „Chyťte toho hajzla!“

Hroty rampouchů trčely nad jejich hlavami jako lesklé obelisky, ledové memento mori, hrozba, která už nebyla důležitá.

Někde tady žila i Marie. Dávno jsme se rozvedli, a nebyt Heleny, která si usmyslela, že ji musím vést k oltáři, patrně bychom se už nikdy nesetkali. Nepřekonatelný odpor. Uvedla to ve své žádosti o rozvod, důvod, který mě bytostně ranil. Ulpěl mi ve vědomí jako nesmyitelná špína, do masa vypálený cejch. Vrátil jsem se od soudu a vrhl se pod sprchu. Drhl jsem si celé tělo, až mi zrudla kůže, ale pocitu ponížení jsem se tím nezbavil. Přidala se k němu bezmocnost a deprese. Připadal jsem si znásilněný, zbavený hrdosti a cti. Zoufale jsem hledal způsob, jak na Marii zapomenout, ale nešlo to. Vídal jsem ji i ve svých snech, přál jsem si, ať se omluví a vezme svá slova zpátky.

Mohli jsme se potkat na pohřbu strýce Vaška, myslel jsem, že si s ní konečně promluví, ale přijela místo ní Helena. Když jsme se s Marií rozváděli, nechodila ještě do školky. Buclíček s faldíky na zápěstí, prostě dítě jako každé jiné. Pochopila, že ji po letech nepoznávám, nechala mě v nevědomosti, zosnovala bizarní hru. Koupil jsem jí svatební šaty a přijal pozvání do Oder. Přijel jsem v domnění, že se narychlo žením, a stal jsem se otcem, který vdává dceru. (Všechno jsem popsal v Hodině pod drnem, tak si tu knížku někde sežeňte.)

Svatební hostina byla v hotelu Max, bezkonkurenčně nejlepším, protože jiný ve městě neexistoval. Dlouho jsem se nezdržel, ale dost na to, abych potkal Filipa. Bylo mi trapně, nevěděl jsem, co říct. Otec a syn – dva cizí lidé. Spojovalo mě s ním jen jeho příjmení.

„Poslyš, ty jsi ale vyrostl!“ řekl jsem s přehnanou bodrostí, což bylo všechno, na co jsem se zmohl.

Zdvořile se pousmál a šel si vzít jednohubku.

Pozoroval jsem nenápadně Marii, čas jí na kráse příliš neubral, jen ji malinko přeskupil. Byla teď míň ohnivá, a víc elegantní. Marie, má ideální žena. Mohl

jsem si s ní konečně promluvit, uskutečnit, co jsem si mnohokrát představoval. Nenašel jsem odvahu, nevěděl jsem, jak začít. Všechno, co jsem si připravil a tisíckrát v duchu opakoval, mi připadalo najednou hloupé. Potlačil jsem zbabělost a šel se s ní aspoň rozloučit.

Helena si všimla, jak jí podávám ruku, zvedla se rychle od stolu a zamířila k nám.

„Loučíte se jako dva diplomaté!“ smála se. „To si nedáte pusy?“

Marie mě políbila na tvář, rty měla stejné, jaké jsem si pamatoval, teplé a měkké. Přesně takové jsem miloval.

„No tohle?!“ mračila se žertem Helena. „Copak jste soudruzi?! Tomu říkáte pusa?!“

Marie zvážněla, odhrnula si z čela ofinu. Vypadala najednou přísně.

„Starej se raději o Aleše!“ ukázala bradou na ženicha. „Nezdá se ti, že nějak moc pije?“

„Jeho problém!“ pokrčila Helena rameny. Vzala mě kolem pasu, přitiskla se ke mně bokem. Zadívala se vyzývavě na Marii. „Za pár dní je Silvestr... Můžu pozvat tatku na oslavu?“

Marii to zaskočilo, byla zmatená, těkala pohledem, jako kdyby s ní někdo zatočil.

„Já nevím,“ koktala. „Třeba už něco má...“

„Nemá!“ dupla Helena podpatkem. Přiměla mě, abych se jí díval do tváře. „Přijedeš... Řekni, že ano!“

Sklopil jsem plaše oči, musel jsem vypadat jako žebrající mnich.

„Pokud nebudu překážet...“ mnul jsem si rozpačité ruce.

Uvědomil jsem si, že vydírám, nedokázal jsem na rovinu říct, že s radostí přijedu. Kousl jsem se do jazyka, ale bylo už pozdě. Zpátky se to vzít nedalo.

„Senzace!“ jásala Helena.

Marie se ke mně nenápadně přitočila.

„Pokrytče!“ špitla mi do ucha. Přidala pohled, jehož význam jsem se raději nesnažil pochopit. Musel bych ho pokládat za urážku na cti.

Helena mě doprovázela ke dveřím, cestou mi vysvětlovala, jak najdu něco, co jsem neměl nikdy ztratit. Dům, kde bydlela má rodina.

„Projedeš Odry a pak pořád do kopce. Asi tři kilometry. Kopci se říká Veselský, vesnici Veselí a u nás je veselo. Tak přijed, bude sranda!“

Poslouchal jsem navigaci a všímal si značek. Jednou z nich byl ukazatel s nápisem VESELÍ. Silnice mījela odpočívadlo, stála na něm jen stará škodovka se splasklými pneumatikami, notně zavátá sněhem. Možná ji tu majitel odstavil už v létě, zaparkoval a šel si koupit nové auto. Kousek dál byl malý most přes zamrzlý potok, za ním silnice pokračovala vzhůru smrkovým lesem, ale nebyl jsem si tím jist, všude ležel sníh, souvislá běloba bez jediné stopy. Navigace mě ujišťovala, že jedu správně, o stavu sněhu mlčela. Zastavil jsem a vystoupil, motor jsem nechal spuštěný, pro jistotu jsem zatáhl ruční brzdu. Ze sněhu před mostem trčel sloup s dopravní značkou, pokrytou jinovatkou. Spleť drobných krystalků ledu a sněhu připomínala plíseň, bující v miniaturních důlcích drsné reflexní barvy. SILNICE SE V ZIMĚ NEUDRŽUJE. A je to tady!

Vrátil jsem se k autu, vypnul motor, ze zavazadlového prostoru jsem vytáhl kufr s košilemi, svetrem, oblekem, trenýrkami, pyžamem, zubním kartáčkem, lahví šampaňského, nakládánými křepelčími vajíčky, konzervou šunky, třemi skleničkami kaviáru, uzeným lososem a s asi tuctem nejružnějších silvestrovských

petard. Byl to velký kufr, opatřený kolečky, což v dané situaci nebyla žádná výhra.

Zamkl jsem auto a nechal ho stát vedle škodovky, ztrácející se až po okna v závěji. Kufr byl z plastu, a nebýt koleček, která drhla a nabalovala na sebe hroudy sněhu, mohl jsem ho za sebou pohodlně táhnout jako dětské boby. Hodily by se mi sněžnice, bez nich jsem se bořil až po kolena do závějí, nechával jsem za sebou hluboké stopy, jediné, které se tu vyskytovaly. Stále jsem se ohlížel, pokaždé jsem na svém autu spočinul lítostivým pohledem. Zdálo se mi, že nařiká, volá mě zpět, kňučí jako starý, opuštěný pes, zrazený svým pánem.

„Co to dělám? Kam jdu? Tohle přece nemůžu přežít!“

Mluvil jsem nahlas sám se sebou, zmítán zbabělostí Matěje Broučka i odhodláním Roalda Amundseny. Schizofrenii mi nabourával sedlák Dubský, v obou hemisférách mozku mi nepřetržitě dunělo jeho bušení pěstí do stolu. Roztrojení osobnosti. Ani jako blázen nemůžu být normální!

Furiant s polárníkem vítězili, hnali mě vzhůru Veselským kopcem, na kterém jsem neviděl nic leg-

račního, opodstatňujícího jeho název. Byl to obrovský krtinec metamorfovaného jílu a prachu, břidlice, kvůli které ho lidé (možná zvesela) na několika místech provrtali a nadělali v něm spletité chodby. Kutali v nich naposledy před válkou, dnes jsou štolky zazděné nebo alespoň zatlučené trouchnivějícími deskami s výstražnými cedulemi VSTUP ZAKÁZÁN. Lidé zákaz respektují, vlastně spíš nemají důvod, proč by do páchnoucích děr lezli.

Stoupal jsem úzkou silnicí, kterou jsem pod sněhem zpočátku jen tušil. Od místa, kde ji z obou stran obklopoval les, se mi šlo pohodlněji. Sníh ležel jen v příkopech, hodně ho zachytily větve vysokých smrků. Jejich špičky se prohýbaly pod kupovitými nánosy, připomínajícími exotické epifyty bílého mechu. Cesta mířila vzhůru v pravidelných serpentínách, připadala mi nekonečná, obklopovalo mě děsivé ticho, vzduch byl podivně hustý, prosycený vlhkou šedí, podobnou hniјícímu mléku. Čas se zastavil, větve stromů, obtěžkané sněhem a námrazou, se pnuly bez pohnutí nad silnicí jako zkamenělá chapadla pravěkých nestvůr. Plevelné keře se zbytky mrazem zčernalého a svráštělého listí připomínaly fosílie neznámého hmy-

zu. Jako bych překročil hranice věčnosti, v níž jsem byl odsouzen navěky bloudit. Kufr mi padal z ruky, zkusil jsem ho nést na zádech, ale příliš jsem si tím nepolepšil. Byl tuhý a neforemný, tlačil mě do lopatek a nutil jít v nepohodlném předklonu. Napadlo mě, že jsem zabloudil, vydal jsem se cestou, která nikam nevede. Mířila do mlhy přede mnou a v mlze za mnou mizela. Z nicoty jsem vyšel a do nicoty kráčím, nelze se vrátit, musím jít dál, vzhůru k věčnosti sadistického Boha.

Nepropadal jsem panice, šlapal jsem odevzdaně po zvětralém asfaltu, většinou hladkém a kluzkém, jen místy, kde byl les řidší, zavátém hlubokým sněhem.

„Dobře mi tak!“ funěl jsem při každém klopýtnutí. Nebyl v tom vztek, spíš tvrdošíjnost a odhodlání. Kráčet jsem do minulosti, hledal, co jsem neměl nikdy ztratit. Žádá – li si prozřetelnost obět, bude ji mít!

Okolní stromy, jejichž vrcholky halily sněžné kápě, trčely nade mnou jako Bratrstvo z Pochodu kajícníků, děsivé sartenemské Le Catenacciu.

„Moje vina!“ mumlal jsem pateticky.

Ohnutý až k zemi, kufr na zádech jsem třímал oběma rukama jako velký, těžký kříž. Ztrácel jsem naději,

že mě tato cesta skutečně někam zavede, ale najednou mi to nepřipadalo důležité. Nebylo podstatné kam, ale proč. Filip a Helena. Nejhmataatelnější důkaz, že jsme se s Marií opravdu milovali. Vytěšnil jsem je z vědomí, pohrřbil v sobě jako cosi podružného, nijak nesouvisejícího s mou bolestí. Jen kvůli Marii, jejímu nepřekonatelnému odporu, jsem se šířal lítostí a steskem. Jestli se opět mineme, zůstane mi jistota, že jsem se tentokrát opravdu snažil. Nemůžu zabloudit, už dávno bloudím.

Les končil, silnice se přestala klikatit. Mírným stoupáním vedla zpříma na vrchol kopce, k horizontu, kde se ztrácela v mlze. Jako by ji v těch místech pohlcovalo nebe. Z obou stran byly jen zasněžené louky, ostrý vítr z nich zvedal krystalky ledu. Vířil je nad krajinou jako stříbrné konfety, obrovská mračna třpytivého prachu, která hnal v divokém reji kamsi do údolí. Louky byly vyfoukané, téměř bez sněhu. Bílou planinou jako kdyby prostupovala rez, na mnoha místech bylo vidět ostrůvky zmrzlé trávy. Stál jsem na vrcholu Veselského kopce, holém a oblém, rozděleném silnicí na dvě téměř pravidelné půlky. Připadal jsem si jako blecha na božím zadku, obklopoval mě mlžný opar,

kombiné z průsvitného tylu. Silnice mizela pod valem sněhu, obrovskou boží kostrčí, vrostlou do měkkých závějí, buclatých polštářů bílého tuku.

Jsem v prdeli.

Zavřel jsem oči a šel odhodlaně dál, připadal jsem si jako v pohádce o hloupém Honzovi, jdi a neohlížej se, jinak zkameníš! V zoufalství jsem uvěřil, že se závěje na poslední chvíli rozestoupí, nechá mě projít, ustoupí, jako Mojžíšovi ustoupilo moře. Zabořil jsem se po stehna do sněhu, vrtěl jsem divoce koleny, natřásal se a škubal sebou jako v agonii, ve smrtelném sevření neviditelného predátora. Neudržel jsem na zádech kufr, sklouzl mi po lopatce a těsně po mém boku se zabořil hranou do závěje. Mírně se nachýlil, čněl ze sněhu jako náhrobek. Otřásla mnou zimnice, tvář mi ztuhla v mrazivém závanu větru. Dýchl na mě Azrael, ledovou rukou mi osahával duši. Uslyšel jsem z výšky krákání havranů, kroužilo jich nade mnou celé hejno. Zaklonil jsem hlavu a zavřel odevzdaně oči. I cesta může být cíl.

Azrael se blížil, vnímal jsem zřetelně závany jeho křídel. Necítil jsem paniku, jen klid a smíření. Jako by mnou prostupovalo hřejivé záření, energie předků,

duše všech mrtvých zdejšího kraje. Něco mi šeptali, promlouvali ke mně zastřenými hlasy, konejšivě a přátelsky. Nemělo to význam, byla to spíš směsice tónů, ale já jim rozuměl, věděl jsem, že mě vítají. Odhmotnil jsem se a vznesl, neplul jsem nad loukami a lesy, krajina se stala mou součástí, prostoupila mnou, naše energie se vzájemně promísily. Prusové, Češi, Slezané a Valaši, všichni více či méně dávní obyvatelé Veselského kopce tvořili společnou papilární linii. Obklopilo mě uklidňující namodralé světlo, prosakovalo mi víčky a vnikalo zřítelnicí pozvolným vzlínáním až do mozku. Otevřel jsem pomalu oči, obloha nade mnou byla průzračně modrá. Jiskřila miniaturními stříbrnými záblesky, zmrzlými molekulami vody, odrážejícími sluneční paprsky. Mlha se jako zázrakem rozptýlila, klesla hluboko do údolí, jen její nepatrné zbytky, připomínající cáry lehkého saténu, halily zalesněné úbočí kopce. Naskytl se mi pohled jako z Ladových obrázků, díval jsem se do nitra Moravské brány, nádherného přírodního úkazu. Tajil se mi dech při představě stáda mamutů, táhnoucího průsmykem podél Odry, čas ztratil význam, scenerie byla věčná, jen se v ní střídali pomíjiví hosté. Potrhaná mlha se scukla do

bílých obláčků, které hnal vítr pomalu údolím jako honácký pes zatoulané ovce. Stál jsem vysoko nad nimi a připadal si jako na božím trůnu, měl jsem pod nohama nebe i zem, kolem byl oslnivý blankyt, proťkaný fosforeskujícím spektrem. Tohle je místo, kde mohou žít jen Andělé.

Projelo mnou zachvění, uctívá bázeň. Opatrně jsem vzhlédl, Azrael se proměnil v hejno havranů. Vypadali mírumilovně, netečně kroužili mrazivým vzduchem. Závěj, v níž jsem až po pás uvízl, kousek dál končila. Všiml jsem si, že jsem se jí mohl snadno vyhnout, stačilo přeskočit příkop podél cesty a obejít ji po louce. Tady bylo sněhu jen nepatrně, vítr ho smetl k okraji lesa, kde jej navrstvil až k nejvyšším větvím šípků a ostružiní.

Kousek ode mě, možná dvacet kroků, jsem spatřil tmavou siluetu. Nehybnou postavu, podobnou zvětšené figurce z nějaké stolní hry. Ležela na bílé planině jako na obrovském prostěradle, při letmém pohledu si ji šlo splést s pohozenou suchou větví. Rozbušilo se mi srdce a s každým krokem, kdy jsem se k postavě přibližoval, tlouklo stále divočeji. Nemýlil jsem se. Azrael tu opravdu byl.

Rachitický muž, ruce i nohy měl rozhozené do stran. Bledou tvář, posetou fialovými žilkami, upíral nehybně k obloze, na které kroužili havrani. Vypadal jako převržená plastika Krácejícího muže, leptosomní kostlivec, bronzový odlitek Giacomettiho představy. V obličejí, pod svitkem téměř průsvitné kůže, jako by neměl jediný sval. Vyčnívající lícní kosti, hranatá čelist a propadlé skráně se strništěm rezavých vousů budily děs i respekt. Oči měl široce otevřené, civěl vzhůru bez jediného mrknutí. Nejspíš tu ležel už od včerejší noci, možná i mnohem déle. Mráz ho pomalu mumifikoval, krev v žilách změnil v ledový prach, tváři dal vzezření kamenné sochy. Mátly mě jen oči. Nebyly jasné, ale ani kalné, něco mi na nich připadalo zvláštní, ale nevěděl jsem proč. Kvůli těm očím jsem se nad mužem opatrně sklonil a chystal se mu nahmatat na krku tepnu.

„Blbče!“ obořil se na mě dřív, než jsem se ho stačil dotknout. „Tos posral!“

Lekl jsem se a uskočil.

„Promiňte! Myslel jsem...“

„Jdi do prdele!“ vztekal se. „Vyplašils je! Za chvílku by po mně šli!“ Oči měl stále nepřírozně vypoulené,